

SAVEZNA DRŽAVNA ARBITRAŽA
Odluka od 9.X.1953.

Spasavanje broda - Visina nagrade za spasavanje

Tužitelj je poduzeće za spasavanje brodova, a tuženi organ upravljanja spašenog broda. Iz nespornog činjeničnog stanja izlazi: P/b "Budva" se dana 24.II.1953. u 17,15 sati uslijed jake magle nasukao na rt Sv.Nikola kod Supetra na otoku Braču. U toku istoga dana tuženik je pokušao da sam odsuče nasukani brod, i kada u tome nije uspio, obratio se je tužitelju, i zatražio od njega, da preuzme spasavanje. Tužitelj je desetak minuta poslije dobivenog poziva, tj. 24.II. u 20 sati, isplovio svojim remorkerom "Borac" iz splitske luke u pravcu mjesta nasukanja, i to po vrlo gustoj magli, i na mjesto nasukanja stigao u 21.30 sati. Na licu mjesta su tužitelj i tuženi zaključili pismeni ugovor, kojim se tuženik obvezao platiti nagradu, ako uspije spasavanje. Visinu nagrade stranke nisu ugovorile, već su se sporazumjele, da će se o njenoj visini naknadno dogovoriti, a ako do sporazuma ne bi došlo, da će o visini nagrade odlučiti arbitraža. Tužitelj je poslije potpisivanja ugovora pristupio akciji spasavanja, koja je s potpunim uspjehom završena na dan 25.II. u 3,15 sati.

Budući da među strankama nije došlo do sporazuma o visini nagrade, tužitelj je podnio tužbu arbitraži.

Arbitraža je primijenila pravno pravilo Zakona o odgovornosti za sudar brodova i zahtjeva iz pomoći i spasavanja na moru od 29.VII.1912., i na temelju njega - kod određivanja visine nagrade - kao pravno relevantne, uzela u obzir slijedeće činjenice:

a) P/b "Budva" se je nasukanjem nalazio u neposredno prijetjećoj opasnosti. Opasnost je bila u tome, što se je brod - iako je bio nasukan na ravnoj ploči - nalazio u neposrednoj blizini podvodnih grebena, pa bi dodir broda s tim grebenima mogao izazvati znatno oštećenje broda, pa čak i njegovu propast. Za vrijeme nasukanja i spasavanja more je bilo relativno mirno, ali je prijetilo pogoršanje vremena, koje je - nakon spasavanja - stvarno i nastupilo. Stranke su bile svijesne te opasnosti, pa je radi toga zapovjednik nasukanog broda davao remorkeru upute za spasavanje. Neposredno nakon spasavanja došlo je do jačine vjetra 5 po Baufortu.

b) Remorker, koji je spasavao, nalazio se takodjer u izvjesnoj opasnosti, većoj od normalne u sličnim slučajevima.

Brod se je, na poziv tuženika, uputio iz Splita po vrlo gustoj magli s vidljivošću od svega nekoliko metara. Zatim je i prisutnost podvodnih grebena na mjestu nasukanja predstavljalo opasnost i za remorker, jer je notorno, da manevriranje na moru, osobito ono, koje se mora vršiti remorkerom u cilju spasavanja u neposrednoj blizini podvodnih grebena i nepovoljnih struja, predstavlja neposrednu opasnost, jer se nikad ne mogu negativni elementi ni potpuno predvidjeti ni isključiti. Opasnost je - u konkretnom slučaju - bila pojačana i time, što je za vrijeme spasavanja došlo do kvara na strojnom postrojenju krmila, ali je - unatoč tome, nastavljeno spasavanje, služeći se ručnim krmilarskim uredjajem.

c) Remorker je bio specijalno udešen za spasavanje, a ta činjenica zahtijeva nagradu u većem iznosu. Na to ne utječe okolnost, što remorker nije namijenjen isključivo spasavanju, već se upotrebljava i za druge svrhe.

d) Kod procjene vrijednosti spašenog broda "Budva" sud je uzeo u obzir objektivne momente, tj. vrijednost novog broda na svjetskom tržištu umanjenu stepenom istrošenosti s obzirom na njegovu starost.

e) Vrijednost remorkera, koji je bio izložen riziku radi spasavanja.

Tužitelj je tražio, da mu se u visinu nagrade uračunaju i troškovi, koje je imao radi držanja remorkera u parospremnosti kroz vrijeme otkad je doznao za nasukanje pa dok nije dobio poziv za spasavanje, jer da je on - po svojoj funkciji - bio dužan neposredno nakon poziva stupiti u akciju, a da je to mogao samo ako je na vrijeme bio parospreman. Arbitraža nije prihvatila ovaj zahtjev, jer smatra, da ti troškovi padaju na poslovni rizik tužitelja. Isto tako arbitraža nije prihvatila tužiteljev zahtjev, da mu se priznaju administrativni troškovi i troškovi procjene vrijednosti broda "Budva", smatrajući da ti troškovi terete tužiteljevu režiju.

Na temelju svega izloženog, arbitraža je priznala tužitelju nagradu u visini od 6,25% spašene vrijednosti. Postotak je odredjen globalno, i arbitraža se nije upuštala u odredjivanje postotka s obzirom na svaki gore navedeni elemenat, koji je uzet u obzir.

B.J.